

FRA pranešimas spaudai

Viena / Briuselis, 2014 m. kovo 5 d.

Smurtas prieš moteris kasdien ir visur

Naujoje Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (angl. FRA) ataskaitoje pateikiami didžiausios iki šiol pasaulyje atliktos apklausos apie smurtą prieš moteris rezultatai, iš kurių aiškėja namuose, darbe, viešojoje erdvėje ir internete moterų patiriamo smurto mastai. Ataskaitoje ne tik atskleidžiama tai, kad smurtas prieš suaugusias moteris yra dažnas reiškinys, bet ir pateikiama išsami informacija apie fizinį ir seksualinį smurtą, kurį moterys patyrė vaikystėje. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus, politikos kūrėjams būtina pripažinti smurto prieš moteris mastą ir užtikrinti, kad taikomos priemonės atitiktų visų smurto prieš moteris aukų poreikius ir teises ne tik teoriškai, bet ir praktiškai.

„Šie apklausos duomenys paprasčiausiai negali ir neturėtų būti ignoruojami. Atlikus FRA apklausą paaiškėjo, kad fizinis, seksualinis ir psichologinis smurtas prieš moteris – visose ES valstybėse narėse paplitęs žmogaus teisių pažeidimas, – teigė FRA direktorius [Mortenas Kjaerumas](#). – Atsižvelgiant į problemos mastą galima teigti, kad nuo smurto prieš moteris kenčia ne menka grupelė moterų – tai kasdienė visos visuomenės problema. Todėl politikos kūrėjai, pilietinė visuomenė ir šios srities specialistai turi įvertinti priemones, kurios padėtų kovoti su bet koku smurtu prieš moteris, kad ir kur tai vyktų. Kovos su smurtu prieš moteris priemonės būtina nedelsiant patobulinti iš esmės.“

Per apklausą moterų buvo klausiama, ar joms yra tekę patirti fizinį, seksualinį ir psichologinį smurtą, įskaitant smurtą šeimoje. Be to, buvo klausiama apie persekiojimą, seksualinį priekabiavimą ir tai, kokį poveikį moterų išnaudojimui turi naujosios technologijos. Per apklausą buvo klausiama ir apie vaikystėje respondenčių patirtą smurtą.

Kai kurie iš svarbiausių per apklausą gautų duomenų Europos Sąjungos (ES) mastu yra tokie:

- 33 % moterų yra patyrusios **fizinį ir (arba) seksualinį smurtą** nuo 15 metų amžiaus. Tai – 62 milijonai moterų.
- 22 % moterų yra patyrusios **partnerio fizinį ir (arba) seksualinį smurtą**.
- 5 % visų moterų buvo **išžagintos**. Beveik viena iš 10 moterų, patyrusių ne partnerio seksualinį smurtą, nurodo, kad sunkiausių nusikaltimų atvejais dalyvavo daugiau nei vienas smurtautojas.
- 43 % moterų patyrė kokį nors dabartinio arba buvusio partnerio **psichologinį smurtą**, tokį kaip viešas pažeminimas, draudimas išeiti iš namų arba užrakinimas, vertimas žiūrėti pornografiją ir grasinimas panaudoti smurtą.
- 33 % moterų **vaikystėje yra patyrusios** suaugusiųjų **fizinį ar seksualinį smurtą**. 12 % vaikystėje yra patyrusios seksualinį smurtą; **iš jų pusė patyrė nepažįstamų vyrų smurtą**. Paprastai tai atvejai, kai vyras rodo savo genitalijas arba liečia mergaitės genitalijas ar krūtis.

- 18 % moterų patyrė **persekiojimą** laikotarpiu nuo 15 metų amžiaus, iš jų 5 % – per 12 mėnesių iki pokalbio. Tai sudaro 9 milijonų moterų visoje ES. 21 % persekiojimą patyrusių moterų teigė, kad persekiojimas truko daugiau kaip 2 metus.
- 11 % moterų susidūrė su nepriimtiniu elgesiu socialinių tinklų interneto puslapiuose arba joms buvo siunčiamos atvirai seksualinio turinio e. pašto arba SMS žinutės. 20 % jaunų moterų (18–29 metų amžiaus) yra tapusios **priekabiavimo elektroninėje erdvėje** aukomis.
- 55 % moterų yra patyrusios **seksualinį priekabiavimą**. 32 % visų seksualinio priekabiavimo aukų teigė, kad priekabiautojas buvo viršininkas, kolega ar klientas.
- 67 % apklaustų moterų apie sunkiausius partnerio smurtavimo atvejus **nepranešė** nei policijai, nei jokiai kitai organizacijai.

Atsižvelgiant į apklausos rezultatus, galima teigti, kad kovos su smurtu prieš moteris veiksmų turi imtis įvairios visuomenės grupės, įskaitant darbdavius, sveikatos specialistus ir interneto paslaugų teikėjus. FRA teikia keletą pasiūlymų, kurie padėtų gerinti padėtį ir kuriais remdamiesi ES ir valstybių narių politikos kūrėjai galėtų priimti ir įgyvendinti išsamias smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo priemones:

- ES valstybės narės turėtų ratifikuoti Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvenciją).
- Seksualinių partnerių smurtą ES valstybės narės turėtų laikyti visuomenės, o ne asmenine problema. Todėl visų ES valstybių narių įstatymuose išžagininimas santuokoje turėtų būti vertinamas taip pat, kaip ir kiti išžaginimo atvejai, o į smurtą šeimoje turėtų būti reaguojama kaip į rimtą visuomenės problemą.
- ES valstybės narės turi peržiūrėti dabartines kovos su seksualiniu priekabiavimu teises bei politikos priemones ir pripažinti, kad seksualinis priekabiavimas gali būti vykdomas įvairiomis aplinkybėmis ir naudojantis įvairiomis priemonėmis, tokiomis kaip internetas ar mobilieji telefonai.
- Policijos pareigūnai, sveikatos priežiūros specialistai, darbdaviai ir specializuotų pagalbos aukoms tarnybų darbuotojai turi būti tinkamai parengti, be to, jiems turi būti skiriama pakankamai lėšų ir reikiamų įgaliavimų, kad jie galėtų teikti pagalbą aukoms.
- Policijos pareigūnai ir kitų atitinkamų tarnybų darbuotojai turėtų būti tinkamai parengti, kad galėtų atpažinti ir suprasti psichologinio išnaudojimo poveikį aukoms. Tai padėtų garantuoti, jog visų rūšių smurtas prieš moteris (ir mergaites) įvairiomis aplinkybėmis būtų pastebėtas bei užfiksuotas ir kad būtų imamasi atitinkamų veiksmų.
- Policijos pareigūnai turėtų būti nuolat skatinami atpažinti ir nagrinėti persekiojimo ir priekabiavimo elektroninėje erdvėje atvejus.
- Interneto ir socialinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai turėtų aktyviai padėti priekabiavimo elektroninėje erdvėje aukoms pranešti apie tokį elgesį, be to, jie turėtų būti skatinami tokį nepageidaujamą elgesį riboti.

- Būtina teikti specializuotas paramos paslaugas, kurios padėtų užtikrinti nukentėjusių moterų, kurios patyrusios smurtą būna apimtos neigiamų jausmų, tokių kaip savęs kaltinimas ir gėda, poreikius.
- Smurtui prieš moteris skirtos kampanijos ir kovos su smurtu prieš moteris veiksmai turi būti skirti ir vyrams, ir moterims. Vyrai turi būti skatinami aktyviai įsitraukti į iniciatyvas, kuriomis siekiama kovoti su vyrų smurtu prieš moteris.
- Akivaizdu, kad būtina gerinti ir derinti smurto prieš moteris duomenų rinkimą ES valstybėse narėse ir tarpvalstybiniu lygmeniu.

Daugiau informacijos galima rasti [informacinėje medžiagoje spaudai](#), kurioje pateikiama pagrindinė apklausos ataskaita su visais apklausos rezultatais, trumpa ataskaita, kurioje apibendrintai pateikiami pagrindiniai rezultatai bei nuomonės, ir internetinė duomenų vizualizacijos priemonė, suteikianti galimybę visus apklausos rezultatus išnagrinėti pagal valstybes nares ir sritis.

Pastaba redaktoriams:

- Tyrime apklausta per 42 000 moterų visos ES mastu. Kiekvienoje šalyje apklausta po 1 500 respondenčių (išskyrus Liuksemburgą, kur apklausos imtis buvo 900). Respondenčių amžius apklausos metu buvo 18–74 metų.
- Visos respondentės buvo atrinktos atsitiktinės atrankos būdu; apklausos rezultatai atspindi padėtį ES ir valstybių narių lygmeniu.
- Buvo užduodami klausimai apie patirtis ir incidentus nuo 15 metų amžiaus ir per 12 mėnesių iki pokalbio.
- Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra teikia faktais pagrįstus patarimus ES ir valstybių narių atsakingoms institucijoms ir taip prisideda prie to, kad pagrindinių teisių srities politika ir diskusijos būtų geriau parengtos ir tikslingesnės.

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į FRA ryšių su žiniasklaida padalinį.

E. paštas media@fra.europa.eu

Tel. nr. +43 1 580 30 642